

MESLEK ETİĞİ

Öğr.Gör. Canan YILMAZ

DERS İÇERİĞİ

- **Temel kavramlar**
 - Ahlak
 - Ahlak felsefesi
 - Ahlak felsefesinde kuramlar
- **Ahlak-Din İlişkisi**
- **Ahlak-Hukuk İlişkisi**
- **Meslek Etiği**
- **Mühendislik Etiği**
- **Orman Mühendisliğinde Meslek Etiği**
- **Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri**
- **Bilimsel Araştırma ve Yayın Ahlakı (Etiği)**





"Felsefe
düşüncenin
mikroskobudur."

Victor Hugo



FİLOZOFÇA

Felsefe doğruyu
bulma yolunda
düşünce etkinliğidir.

Platon

TEMEL KAVRAMLAR

- **Felsefe (Philosophy)**
 - Philo: Sevmek
 - Sophia: Bilgelik
 - Olaylara beklenenden daha derin bir şekilde bakmak
 - Sorgulamak



TEMEL KAVRAMLAR

- **Ahlak:**
- Tek kişinin ya da bir insan topluluğunun, belli bir tarihsel dönemde eğilim, düşünce, inanç, töre, alışkanlık, görenek ve bunların içerdiği değer, buyruk, norm ve yasaklara göre düzenlenmiş ve bu haliyle gelenekleşmiş, yerleşmiş yaşama biçimine ahlak denir (Özlem, 2013).

TEMEL KAVRAMLAR

- Ahlâk kelimesi “**huy, mizaç, karakter**” anlamlarına gelen Arapça “**hulk**” kelimesinin çoğuludur.
- İnsandaki iyi ya da kötü huylar, bir toplumda kişilerin davranışlarını düzenleyen ve herkesin uyması gereken kurallardır (Ayverdi, 2006).

TEMEL KAVRAMLAR

- **Ahlak**
- Yanlış ve doğru, iyi ve kötü, erdem ve kusur ile davranışları ve davranışların sonuçlarını değerlendirme ile ilgilidir (Nutall, 2011).
- Doğal olarak oluşabilen, uzlaşım yoluyla belirlenen ya da geleneklerle aktarılan, karşılıklı kabullenme süreçlerinin sonunda ortaya çıkan ve toplumun ihtiyaçlarını nasıl karşılayacağını dile getiren kural düzeneklerinden oluşmakta ve böylelikle toplumda düzeni tesis etmektedir(Pieper, 2012).

TEMEL KAVRAMLAR

- Toplumun oluřtuđu her yerde, bu toplumdaki insanların davranıřlarını ve birbirleriyle iliřkilerini dűzenleyen kurallar olmuřtur.
- Dolayısıyla ne kadar ilkel olursa olsun, en eski toplumların bile kendine ۆzgű ahlakı olduđu sۆylenebilmektedir



"Ahlak esasen toplumu öküntűden kurtaracak ve toplumun muhafazasını sađlayacak bir araçtır."

Friedrich Nietzsche

TEMEL KAVRAMLAR

- **Ahlak sorunlarının özellikleri**
- Bilinçli ya da bilinçsiz herkes ahlaki kararlar alır
- Bu kararlar başka insanları ilgilendirir
- Ahlaki kararlar önemlidir: *Yaptığımız herşey başka insanların hayatlarını etkileyebileceği için, yaptığımız herşey önemlidir*

TEMEL KAVRAMLAR

- Seçimin olmadığı yerde ahlaki yargı yapılamaz ve seçim varsa bundan kaçınılamaz:
- *Nasıl davranacağına ilişkin hiçbir tercih hakkı tanınmamış kişi ahlaki temelde eleştirilemez*
- *Yaşıyor olmak, ahlaki bir tutum takınmaktır*
- *Bu alanda nihai çözüm yoktur*

TEMEL KAVRAMLAR

- **Etik: Ahlak felsefesi**
- Ahlak anlayışının temel unsurlarını, bunların toplum hayatındaki izdüşümlerini ilmi, felsefi ve fikri açıdan ele alan ve insana ilişkin ahlaki sorunlarla ilgili doğrulanabilir ve yanlışlanabilir bilgiler ortaya koymaya çalışan bir felsefe disiplini

TEMEL KAVRAMLAR

- Etik, doğru ve yanlış davranış nazariyesidir
- Ahlak ise, etiğin uygulamasıdır.
- Bu nedenle ahlaki ilkelerden ziyade etik ilkelerinden söz etmek, etik davranış değil de ahlaki davranışlardan söz etmenin daha doğru olacaktır (Billington, 2011)

TEMEL KAVRAMLAR

- **Etik**, bir eylemi ahlaki açıdan iyi bir eylem yapan niteliksel durumu sorgular
- **Etik**; bir eylemin ahlaki olarak nitelendirilebilmesi için yerine getirilmesi gereken şartları genel, ilkesel dolayısıyla da soyut düzlemde tartışır.
- İyi bir şeyin iyi olduğu hükmüne nasıl varıldığını söyleyen **etik**; ahlak üretmemekte ancak ahlak üzerine konuşmaktadır (Pieper, 2012).

TEMEL KAVRAMLAR

- **Etik**, kullanılan ahlak terimlerin ve ahlaki yargıların statüsünü çözümlemekte ve takınılan ahlaki tutumların ardında yatan yargıları ele almaktadır (Nuttall, 2011).
- Etik tartışmaların temel konusu, insan eylemlerini ahlakî bakımdan değerli ya da değersiz kılanın ne olduğudur.

TEMEL KAVRAMLAR

- **Ahlak ve etik** kavramları arasındaki yakınlık, somut bir biçimde futbolcu ile futbol eleştirmeni arasındaki yakınlığa benzetilebilir.
- **Ahlak** bir davranışı ifade ederken; **etik** davranışla ilgili bir düşünciyi ortaya koymaktadır.

TEMEL KAVRAMLAR

- **Etik;** ahlakı konu edinen felsefe dalıdır
- **Etik:** Ahlak üzerine düşünme, söz söyleme, ahlakın felsefesini yapma

ETİĞİN TEMELLENDİRME

- Evren (Kozmoz), Yaratıcı, İnsan
- Kozmolojik Temellendirme
- Evrendeki düzen ile insan yaşamındaki düzen arasında farklılık yoktur
- İnsan yaşamındaki düzen, evrendeki düzenin bir parçasıdır

ETİK TEMELLENDİRME

- Logos: akıl
- Akıl düzenine sahip evren: **Kozmos**
- Evren, insana göre makrokozmoz, insan evrene göre mikrokozmozdur
- Ahlaksal yaşam bir çeşit doğal yaşamdır ve doğal yaşamın uzantısı olarak görülür
- Stoacılara göre ahlaklı hayat, **doğayla uyum içinde yaşamak**

ETİK TEMELLENDİRME

- **Dinsel Temellendirme**

- Evrenin bir Yaratacısı vardır
- İyi, kozmik düzenle uyumlu olmakla sınırlı değildir
- Kozmik düzen de Yaratacının kendi irade ve buyruklarına göre şekillendirdiği şeydir
- Doğru, bu iradeye, bu buyruklarına uymak, itaat etmektir
- Ahlakı, belli bir dinin kurallarına göre temellendirmektir

ETİK TEMELLENDİRME

- **Antropolojik Temellendirme**
- İnsandan yola çıkılır ve ahlaki hayat, insanın özüne uygun yaşaması olarak tanımlanır
- Antropolojik temellendirmeyi iki farklı şekilde değerlendirmek mümkündür
- Bunlardan birincisi, insanı bütünlüklü bir varlık şeklinde görerek; ahlakta en yüksek iyiyi yani insan varlığının gerçekte olması gereken hali olarak **ruh ve beden**in **düzenli ve uyumlu birliği** şeklinde tanımlamaktadır.
- Bu temellendirme şeklinde insanın ruhsal ve doğal boyutları, biyolojik ve psikolojik yapısı ile birlikte ele alınır.

ETİK TEMELLENDİRME

- Antropolojik temellendirmenin diğer şeklinde insan bir bütün olarak değil de ya **akıl varlığı** ya da **doğal bir varlık** olarak ele alınır
- **Doğalcı Antropolojik Temellendirme**
- İnsanın ahlaki hayatı da ancak insanın doğal yapısı ve doğal belirlenimi göz önünde tutularak temellendirilebilir
- İnsanın biyolojik ve psikolojik yanından hareket eder.
- İyi, insanın doğal ve toplumsal ihtiyaçlarını en uygun şekilde karşılamasında ölçüt olan şeydir

ETİK TEMELLENDİRME

- Akılcı Antropolojik Temellendirme
- İnsanın doğal yanını kabul etmez ve insanın ahlaki hayatını, akıl varlığı olarak insanın doğal eğilimlerini ve isteklerini aşmak suretiyle özgürce koyduğu ahlak yasasına dayandırılmaktadır
- İnsanın akıl varlığı olduğundan dolayı ahlak ilkelerini de insanın akıl yönüyle temellendiren ahlak görüşüdür
- İnsanın ahlaksal yaşamını temellendirmede, insanın doğal yanının değil, akıl yanından yola çıkar

AHLAK, HUKUK ve YASALAR

- Hukuk, devlet tarafından tanınmış ve kabul edilmiş normlardır.
- Ahlak tarafından yönetilen davranışlarla hukuk tarafından yönetilen davranışlar arasında örtüşme vardır.
- Hem ahlak hem hukuk toplumsal düzeni korumak amacını taşır
- Faaliyet alanlarının yakınlığı sebebiyle her iki disiplin birbirinin tamamlayıcısı durumundadır.
- Toplumun mevcut ahlaki kurallarla yetinmeyip, hukuki düzenlemelere ihtiyaç duyması, ahlakın da hukuka ihtiyaç duyduğunun açık bir göstergesidir.

ETİK,HUKUK VE YASALAR

- Hem ahlak hem hukuk toplumsal düzeni korumak amacını taşır
- Her ikisi de kurallar bütününden oluşmaktadır
- Her ikisi de dayandığı ilkeler bakımından normatif özellik gösterirler

AHLAK, HUKUK VE YASALAR

- Buna karşılık, ahlaki içerikten yoksun ya da mevcut ahlak anlayışı ile çatışan bir hukuk da işlevsel olmaktan uzaklaşmaktadır
- Her ikisi de kurallar bütününden oluşmaktadır
- Her ikisi de dayandığı ilkeler bakımından normatif özellik gösterirler
- Hem hukuk hem de ahlak normatif olup, iyi davranışları emretmekte ve kötü davranışları yasaklamaktadır.
- Örneğin adam öldürme, hırsızlık, rüşvet alma ve verme gibi ahlaki bakımdan kötü sayılan davranışlar, aynı zamanda hukuk kurallarının suç sayarak yaptırıma bağladığı eylemlerdir



AHLAK, HUKUK VE YASALAR

- Ahlak hemen her durumda hukuktan önce gelmektedir
- İnsan toplulukları toplum aşamasına geçtikten sonra ahlaka sahip olmuşlar; devlet ve hukuk sonra oluşmuştur
- Hukuk, ahlaktan yoksun olamaz
- Hukuk, bir kültürün üyeleri için o kültürde kabul görmüş ahlaki davranışları listeler, ahlaki olmayan davranışları ortaya koyar



AHLAK, HUKUK VE YASALAR

- Hukukta kuralları ihlal edenler için yaptırımlar mevcuttur
- Hukukta yasaları yorumlayıp cezalar veren resmi görevliler bulunur
- Ahlaki kurallara uyulmadığında hukuk alanındaki gibi cezalar verilmez
- Ahlaki alanda verilen ceza vicdanidir (Ayıplama, dışlama gibi)
- Hukuk kuralları yazılıdır, ahlak kuralları yazılı değildir.

AHLAK, HUKUK VE YASALAR

- Yasal düzenlemeler ahlaki tartışmalardan sonra gerçekleşirler
- Bazı durumlarda yasalar ve diğer hukuki düzenlemeler, ortaya çıkabilecek ahlak dışı davranışların tanımlanmasında yetersiz kalabilmektedir.
- Bu tür yasal boşlukların bulunduğu alanlarda karşılaşılan sorunların çözümünde ahlak ilkeleri önemlidir

DEVLET MEMURLARI KANUNU

- **Md. 6: SADAKAT:**
- Devlet memurları, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve kanunlarına sadakatle bağlı kalmak ve milletin hizmetinde Türkiye Cumhuriyeti kanunlarını sadakatle uygulamak zorundadır

DEVLET MEMURLARI KANUNU

- **Md.7: TARAFSIZLIK VE DEVLETE BAĞLILIK**
- Devlet memurları siyasi partiye üye olamazlar
- Herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef tutan bir davranışta bulunamazlar
- Görevlerini yerine getirirlerken dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep gibi ayırım yapamazlar
- Hiçbir şekilde siyasi ve ideolojik amaçlı beyanda ve eylemde bulunamazlar ve bu eylemlere katılamazlar

DEVLET MEMURLARI KANUNU

- **MD 8 – DAVRANIŞ VE İŞBİRLİĞİ**
- Devlet memurları, resmi sıfatlarının gerektirdiği itibar ve güvene layık olduklarını hizmet içindeki ve dışındaki davranışlarıyla göstermek zorundadırlar.
- Devlet memurlarının işbirliği içinde çalışmaları esastır.

DEVLET MEMURLARI KANUNU

- Madde 10: Amir durumunda olan devlet memurlarının görev ve sorumlulukları:
- Devlet memurları amiri oldukları kuruluş ve hizmet birimlerinde kanun, tüzük ve yönetmeliklerle belirlenen **görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan** ve yaptırmaktan, maiyetindeki memurlarını yetiştirmekten, hal ve hareketlerini takip ve kontrol etmekten görevli sorumludurlar.
- Amir, maiyetindeki memurlara **hakkaniyet ve eşitlik** içinde davranır. Amirlik **yetkisini kanun, tüzük ve yönetmeliklerde** belirtilen esaslar içinde kullanır.
- Amir, maiyetindeki memurlara **kanunlara aykırı emir veremez** ve maiyetindeki memurdan hususi bir menfaat temin edecek bir talepte bulunamaz, **hediyelerini kabul edemez ve borç alamaz.**

DEVLET MEMURLARI KANUNU

- MD. 12: KİŞİSEL SORUMLULUK ve ZARAR
- Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen **Devlet malını korumak** ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar

DEVLET MEMURLARI KANUNU

- Md 16 :Resmi belge, araç ve gereçlerin yetki verilen mahaller dışına çıkarılmaması ve iadesi
- Devlet memurları görevleri ile ilgili resmi belge araç ve gereçleri, yetki verilen mahaller dışına çıkaramazlar, hususi işlerinde kullanamazlar.

DEVLET MEMURLARI KANUNU

- Madde 29 – HEDİYE ALMA, MENFAAT SAĞLAMA YASAĞI:
- Devlet memurlarının doğrudan doğruya veya aracılığıyla hediye istemeleri ve görevleri sırasında olmasa dahi menfaat sağlama amacı ile **hediye kabul etmeleri** veya iş sahiplerinden **borç para istemeleri ve almaları yasaktır.**

DEVLET MEMURLARI KANUNU

- **Madde 31: GİZLİ BİLGİLERİ AÇIKLAMA YASAĞI:**
- Devlet memurlarının kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri görevlerinden ayrılmış bile olsalar, yetkili bakanın yazılı izni olmadıkça açıklamaları yasaktır.

BORÇLAR KANUNU

- **MADDE 57- HAKSIZ REKABET**
- Gerçek olmayan haberlerin yayılması veya bu tür ilanların yapılması ya da **dürüstlük kurallarına** aykırı diğer davranışlarda bulunulması yüzünden müşterileri azalan veya onları kaybetme tehlikesiyle karşılaşan kişi, bu davranışlara son verilmesini ve kusurun varlığı hâlinde zararının giderilmesini isteyebilir.

BORÇLAR KANUNU

- MD 396- ÖZEN VE SADAKAT BORCU
- İşçi, yüklendiği işi **özenle** yapmak ve işverenin haklı menfaatinin korunmasında **sadakatle** davranmak zorundadır.
- İşçi, işverene ait makineleri, araç ve gereçleri, teknik sistemleri, tesisleri ve taşıtları **usulüne uygun** olarak kullanmak ve bunlarla birlikte işin görülmesi için kendisine teslim edilmiş olan malzemeye **özen** göstermekle yükümlüdür.

BORÇLAR KANUNU

- ÖZEN VE SADAKAT BORCU
- İşçi, hizmet ilişkisi devam ettiği sürece, **sadakat** borcuna aykırı olarak bir ücret karşılığında **üçüncü kişiye hizmette bulunamaz** ve özellikle kendi işvereni ile rekabete girişemez.
- İşçi, iş gördüğü sırada öğrendiği, özellikle **üretim ve iş sırları gibi** bilgileri, hizmet ilişkisinin devamı süresince **kendi yararına kullanamaz** veya **başkalarına açıklayamaz**. İşverenin haklı menfaatinin korunması için gerekli olduğu ölçüde işçi, hizmet ilişkisinin sona ermesinden sonra da sır saklamakla yükümlüdür.

BORÇLAR KANUNU

- MADDE 417-İŞÇİNİN KİŞİLİĞİNİN KORUNMASI
- İşveren, hizmet ilişkisinde işçinin kişiliğini korumak ve saygı göstermek ve işyerinde dürüstlük ilkelerine uygun bir düzeni sağlamakla, özellikle işçilerin psikolojik ve cinsel tacize uğramamaları ve bu tür tacizlere uğramış olanların daha fazla zarar görmemeleri için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

BORÇLAR KANUNU

- İşveren, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak; işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdür.

- **Belli ahlaki sorumluluklar konusunda, genel anlamda uzlaşmaya varmamış toplumlarda hiçbir kanun kargaşayı önleyemedi.**

John W. Gardner

“Karıncayı bile incitmem” deme!
Bile' den incinir karınca; Söz söylemek irfan ister
Anlamak insan...

FUZÛLÎ

KAMU GÖREVLİLERİ ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ İLE BAŞVURU USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

- Bu Yönetmeliğin amacı
- Kamuda ahlaki kültürü yerleştirmek
- Kamu görevlilerinin görevlerini yürütürken uymaları gereken ahlaki davranış ilkelerini belirlemek
- Bu ilkelere uygun davranış göstermeleri açısından onlara yardımcı olmak
- Kamu yönetimine halkın güvenini artırmak
- Toplumı kamu görevlilerinden beklemeye hakkı olduğu davranışlar konusunda bilgilendirmek
- Kurula başvuru usul ve esaslarını düzenlemektir.

KAMU GÖREVLİLERİ ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ



Hizmet Standartlarına Uyma, Vatandaşıa Yol Gösterme, Nezaket ve Saygı

Örnek : Küçük bir köyde yaşayan Kazım Bey kendisine tebliğ edilen vergi cezasını ödemek üzere ilçedeki vergi dairesine gelmiştir. Nereye ve kime başvuracağını bilememektedir. Ne yapması gerektiğini sormak üzere kapısını açık bulduğu ilk odaya girmiş ve elindeki belgeyi masasında oturan memura uzatmıştır. Dışarıda hava çok soğuk olduğu için yaşlı adamın kasketi başında ve elleri ceplerindedir. Memur, başını eline aldığı belgeden kaldırmadan, sert bir ses tonuyla “çık ar elini cebinden” diye seslenmiştir. Kazım Bey, kendisine söylenmediğini düşünerek aynı şekilde durmaya devam etmiştir. Memur bu kez “sana ellerini cebinden çıkar dedim” diye bağırarak belgeyi Kazım Bey in eline tutuşturmuş, “önce devlet dairesine nasıl girileceğini öğren ondan sonra gel” diyerek Kazım Bey e kapıyı göstermiştir.

Dürüstlük ve Tarafsızlık

- İl Sağlık Müdürü'nün yeğeni olan pratisyen hekim, tıpta uzmanlık sınavına hazırlanmakta, ancak hastaların yoğun olduğu bir sağlık ocağında görev yaptığı için sınava hazırlanacak zaman bulamamaktadır. Pratisyen hekim dayısına, kendisini hasta yoğunluğunun olmadığı bir sağlık ocağına görevlendirmesi için ricada bulunmaktadır. Bu durumda İl Sağlık Müdürü nasıl hareket etmelidir?

Dürüstlük ve Tarafsızlık

- Bir kamu görevlisinin yetkisini kendisinin ve yakınlarının çıkarları doğrultusunda kullanması etik davranış ilkelerine aykırıdır. Bu nedenle İl Sağlık Müdürü yeğeninin talebini yerine getirmemelidir.

Saygınlık ve Güven

Mesainin bitimine 30 dakika kala bir kamu kurumuna giden Burcu Hanım, 5 dakikada tamamlanabilecek bir işlemi yaptırmak için memura müracaat etmiştir. Memurun Burcu Hanım'a bağarmaya başlayarak “Sabahtan beri neredesin be hanım! Akşama kadar evde otur, mesainin bitmesine az bir süre kala çık gel. Bizim başka işimiz yok mu? Bu saatten sonra bu iş yetişmez, yarın sabah erkenden gel.” demesi etik açıdan doğru mudur?

Saygınlık ve Güven

- Memurun bürokrasi literatüründe “bugün git, yarın gel” biçiminde özetlenen bir yaklaşımla Burcu Hanım’ın işini savsaklaması ve üstelik kaba davranması, etik davranış ilkelerine aykırıdır.

Çıkar Çatışmasından Kaçınma

- Sınav komisyonunda görevli Emel Hanım, başvuru listesini incelediğinde, amcasının oğlunun da müracaatta bulunduğunu öğrenmiştir. Evli olan Emel Hanım'ın soyadı evlilik nedeniyle değiştiği için, kuzeniyle soyadı benzerliği bulunmamaktadır. Sınavdan önceki gece arayan amcası, kuzenine yardımcı olması için ricada bulunmaktadır. Emel Hanım nasıl hareket etmelidir?

İkinci bir işte çalışma

- Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir okulda görev yapan matematik öğretmeni, öğrencilere ücret karşılığında özel ders verebilir mi?

İkinci bir işte çalışma

- Matematik öğretmenin öğrencilere özel ders vermesi iki açıdan etik davranış ilkelerine aykırıdır ve çıkar çatışması meydana getirmektedir.
- Birincisi, ücret karşılığında özel ders verme ikinci iş kapsamındadır.
- İkincisi, çıkar çatışması ortaya çıktığından, öğretmenin özel ders verdiği öğrencilerine ayrıcalıklı muamelede bulunma ihtimali vardır. Öğretmen ders verdiği öğrencilerine ayrıcalıklı muamelede bulunmasa bile, diğer veli ve öğrenciler ayrıcalık yaptığını düşünebilirler.

Görev ve Yetkilerin Menfaat Sağlama Amacıyla Kullanılması

- Bir Veteriner Hekim, köye gelerek aşı yapmış, hayvan sahiplerinden belirlenen tarife göre ücret talep etmiştir. Belirlenen tarifi çok düşük bulan Ahmet Ağa, Veteriner Hekime daha fazla ücret ödemeyi önermektedir. Veteriner Hekim, fazla ödemeyi kabul etmeli midir?

Yapılan İş için Özel Ücret Alma

- Belediye mezarlığında görev yapan İmama, defin işlemlerini yerine getirdiği cenazelerin sahipleri para vermek istemektedir. İmamın, cenaze sahiplerinin vermek istedikleri parayı alması etik açıdan doğru mudur?

Yapılan İş için Özel Ücret Alma

- Kamu görevlileri verdikleri hizmetin karşılığında devletten maaş ya da ücret almaktadır. Bu nedenle iş sahiplerinden yaptıkları işin karşılığında ayrıca aynı veya nakdi bir bedel almaları doğru değildir.

Kendisine ve/veya Yakınlarına Çıkar Sağlama

- Araştırma ve uygulama hastanesinde görevli kadın doğum uzmanının, doğum yaptırdığı hastalarını özel bir hastanede görevli çocuk hastalıkları uzmanı eşine yönlendirmesi etik açıdan doğru mudur?

KAMU GÖREVLİLERİ ETİK SÖZLEŞMESİ

- Kamu hizmetinin her türlü özel çıkarın üzerinde olduğu ve kamu görevlisinin halkın hizmetinde bulunduğu bilinç ve anlayışıyla;
- * Halkın günlük yaşamını kolaylaştırmak, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamak, hizmet kalitesini yükseltmek ve toplumun memnuniyetini artırmak için çalışmayı,
- * Görevimi insan haklarına saygı, saydamlık, katılımcılık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme ve hukukun üstünlüğü ilkeleri doğrultusunda yerine getirmeyi,
- * Dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, yaş, bedensel engelli ve cinsiyet ayrımı yapmadan, fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalara meydan vermeden tarafsızlık içerisinde hizmet gereklerine uygun davranmayı,

KAMU GÖREVLİLERİ ETİK SÖZLEŞMESİ

- * Görevimi, görevle ilişkisi bulunan hiçbir gerçek veya tüzel kişiden hediye almadan, maddi ve manevi fayda veya bu nitelikte herhangi bir çıkar sağlamadan, herhangi bir özel menfaat beklentisi içinde olmadan yerine getirmeyi,
- * Kamu malları ve kaynaklarını kamusal amaçlar ve hizmet gerekleri dışında kullanmamayı ve kullandırmamayı, bu mal ve kaynakları israf etmemeyi,
- * Kişilerin dilekçe, bilgi edinme, şikayet ve dava açma haklarına saygılı davranmayı, hizmetten yararlananlara, çalışma arkadaşlarıma ve diğer muhataplarıma karşı ilgili, nazik, ölçülü ve saygılı hareket etmeyi,
- * Kamu Görevlileri Etik Kurulunca hazırlanan yönetmeliklerle belirlenen etik davranış ilke ve değerlerine bağlı olarak görev yapmayı ve hizmet sunmayı taahhüt ederim.

AHLAK ve DİN

- Her dinin belli bir ahlaki boyutu bulunmakta ve ahlaki öğretiler bütün dinlerin merkezinde yer almaktadır.
- Her din belli bir değerler sistemi getirmekte, insanlara hangi amaçlara göre, nasıl davranmaları ve ne tür bir karaktere sahip olmaları gerektiğini bildirmektedir.
- Ahlak, bütün insan ilişkilerinde iyi, kötü ve doğru, yanlış değer yargılarının oluşturduğu bir sistem bütünüdür.
- Din de esasen iyi ve doğruya ulaşmak, kötüden korunmak ve uzaklaşmak için bazı kurallar koymuştur.
- Bu noktadan hareketle, din ve ahlak arasında amaç birliğinden kaynaklanan bir benzerlikten söz etmek mümkün olmaktadır.

AHLAK ve DİN

- Ahlak felsefesi, ahlaki davranışın ilkesel olarak Hristiyan, Müslüman ya da ateist her insan tarafından gerçekleştirilmesini öngörmektedir.
- Bundan dolayı, ahlaki davranışın bağlayıcı olduğunu her insanın, inancına bakmadan da görebilmesi gerekmektedir.

AHLAK ve DİN

- Kaynağında Yaratıcı'nın emirlerinin veya O'nun tarafından gönderilen evrensel ahlak yasasının bulunduğu dinlerde, **Euthyphron ikilemi** olarak bilinen bir sorun mevcuttur.
- İlk kez Platon tarafından ortaya konan bu ikilemi
- "bir şey Yaratıcı emrettiği için mi iyidir, yoksa iyi olduğu için mi Yaratıcı emretmektedir«
- "Yaratıcı bir eylemi emrettiği için mi ahlaki olarak zorunludur, yoksa ahlaki olarak zorunlu olduğu için mi Yaratıcı onu emretmektedir"

şeklinde ortaya koymak mümkündür

AHLAK ve DİN

- Mutezile okuluna göre, iyi ve kötü Yaratıcı'nın emirlerinden bağımsız olarak insan aklı tarafından bilinebilir ve insan eylemleri bakımından özgür ve sorumludur.
- Yaratıcının emirleri ya da vahiyleri gelmeden önce de insan aklı ile iyinin ve kötünün ne olduğunu bilme yeteneğinde olduğundan, ahlakın bir özerkliği söz konusudur.

AHLAK ve DİN

- Eşari okul, ahlaki eylemlerin kendilerinde iyi ya da kötü olmadığını, iyilik ve kötülüklerini doğrudan doğruya Yaratıcı'dan aldıklarını düşünmektedirler.
- İnsan akli ile ahlaki iyi ve kötünün ne olduğunu bilemeyeceğinden, bunlar ancak Yaratıcı'nın vahiy yoluyla gelen emirleri ile bilinebilmektedir

DİNLERDE AHLAK

- **KONFÜÇYANİZM**
- Kurucusu, Konfüçyüs (M.Ö. 551- 479) adında bir filozoftur
- Konfüçyanizm, bir dinden çok ahlaki sistem olarak algılanmıştır.
- O, ahlaki ilkelerle toplumun ve milletin ıslahı ile mutluluğu sağlamayı hedef almıştır
- Hiçbir zaman “öbür dünya”nın varlığını inkar etmemiştir.

KONFÜÇYANİZM

- O 'na göre 5 fazilet vardır:
- -iyilik yapmak
- -Güvenilir bir şahsiyet olmak
- -Dürüst davranmak
- -Terbiyeli olmak
- -Tedbirli davranmak

KONFÜÇYANİZM

- Konfüçyüs 'e göre hayırseverlik ve adalet ahlaki olgunluğu tamamlayan iki önemli erdemdir.
- Toplumda bazı görevler sırf ahlaki oldukları için yapılmak zorundadır.
- Menfaatler adaletin gerçekleşmesini önleyen en büyük faktörlerdir.
- Bunun için insanları bu duygudan uzaklaştırmak gerekir
- Başarı her zaman faziletin varlığı anlamına gelmeyebilir

KONFÜÇYANİZM

- Önemli faziletlerden biri de tüm varlığa karşı duyulan aşkın bir sevgidir (jen)
- Bu sevgi iş hayatında da kendini göstermelidir.
- Buna göre insan işini en güzel biçimde yaparak tüm varlığa karşı duyduğu sevgiyi ifade etmiş olur.
- İş hayatı için öngördüğü diğer iki erdem ise “sadakat” ve “saygı”

KONFÜÇYANİZM

- Bazı deyişler
- Düşünmeden öğrenmek, boşuna zaman harcamaktır.
- -Bilgi desteğinden yoksun bir fikir, tehlikelidir.
- -Sizden üst durumda olan birinin beğenmediğiniz halleriyle sizden alt durumda olan birine davranmayın.

BUDİZM

- Budizme Göre “Dört Yüce Gerçek”
- 1.Dukkha – Yaşam bir katlanmadır. (Acı çekmektir)
- 2.Samudaya – Acıların sebebi iştahdır. Geçici şeyleri arzu etmektir.
- 3.Nirodha – Acılar bertaraf edilebilir.
- 4.Magga – Acı çekmeyi bitirmek sekiz yol ile mümkündür.

BUDİZM

- 1. Doğru Görüş
- 2. Doğru Niyet
- 3. Doğru Konuşma
- 4. Doğru Davranma
- 5. Doğru Geçim
- 6. Doğru Çaba
- 7. Doğru Farkındalık
- 8. Doğru Odaklanma

Bilgelik

Ahlak

Zihinsel Gelişim

BUDİZM

- Budizm'in ahlak anlayışında dünyevileşme hoş görülmemiş
- İktisadi faaliyetlerde cömertlik ve paylaşma teşvik edilmiştir
- Ailenin geçimini temin etmek, borca girmekten ve muhtaç duruma düşmekten kurtulmak için çalışmak ve mal-mülk edinmek erdemli bir Budist olmak için gerekli görülmüştür.

BUDİZM

- Budizm'in ahlak anlayışı şu dört temel ilke üzerine bina edilmiştir:
- **Sabır ve tahammül**
- **Sebat ve metanet**
- **Akıl ve hikmet**
- **Ataya saygı**

BUDİZM

- Her şey geçicidir, doğada “süreksizlik” esastır
- «Çöküş her bileşik nesnenin doğasında vardır»
- «Yaptığınız işte sebatkar olun»

MUSEVİLİK

- TEVRATTA GEÇEN ON EMİR
- 1.Seni Mısır diyarından, esaret evinden çıkaran benim. Benden başka Tanrı olmayacak.
- 2.Kendin için yontma put yapmayacaksın.
- 3.Tanrı'nın adını boş yere ağzına almayacaksın
- 4.Cumartesi gününü daima hatırlayıp onu kutsal bileceksin.
- 5.Babana ve annene hürmet edeceksin.
- 6.Öldürmeyeceksin.
- 7.Zina yapmayacaksın.
- 8.Çalmayacaksın.
- 9.Komşuna karşı yalancı şahitlik yapmayacaksın.
- 10.Komşunun evine tamah etmeyeceksin, hiçbir şeyine göz dikmeyeceksin.

MUSEVİLİK

- Meyve ağacını kesenin cezası kırbaçlanmaktır
- Rüşvet, alanın gözünü kör eder
- “Yıkanıp temizlenin, kötülük yaptığınızı gözüm görmesin. Kötülük etmekten vazgeçin. İyilik etmeyi öğrenin.”
- Sana kötü gelen şeyleri arkadaşlarına yapma. İşte bu Tevrat’ın özüdür.”
- “Ak saçlı insanların önünde ayağa kalkacak, yaşlılara saygı göstereceksin.” “Tanrı’n Rabb’in buyruğu uyarınca anne babana saygı göster. Öyle ki ömrün uzun olsun...”
- Ev eşyalarına zarar vermek, elbiseleri yırtmak, bir binayı yıkmak, kaynak suyun akışını engellemek , yiyecek maddelerini imha etmek yasaklanmıştır.

MUSEVİLİK

- İnsanın kendisine yapılmasını istemediği şeyi başkasına da yapmaması
- Doğruluk, adalet ve dürüstlükten ayrılmaması
- İnsana değer vermesi ve Tanrı'yı sevdiği gibi O'nun yarattıklarını da sevmesi

MUSEVİLİK

- İş ve meslek hayatına yönelik:
- Tanrı her türlü refahın ve zenginliğin kaynağıdır.
- İnsanlar Tanrı adına bu refahın ve zenginliğin koruyucusu ve hizmetkârıdır.
- İktisadi faaliyette bulunmak gereklidir ancak hayatın temel amacı değildir.
- Çalışmak, para kazanmak ve kâr elde etmek meşru ve saygı duyulacak faaliyetlerdir.
- İş hayatında, adalet ve merhamet arasında bir denge sağlanmalıdır.
- İş hayatında hırsın ve tamahın sınırlandırılması gerekir.
- İş hayatında hileden ve dolandırıcılıktan uzak durulmalıdır.

HRİSTİYANLIK

- **Dürüstlük, doğruluk**
- “En küçük işte güvenilir olan kişi, büyük işte de güvenilir olur. En küçük işte dürüst olmayan kişi, büyük işte de dürüst olmaz.”
- **Temizlik (Manevi Temizlik)**
- “Siz dıştan güzel görünen, ama içi ölü kemikleri ve her türlü pislikle dolu badanalı mezarlara benzersiniz. Dıştan insanlara doğru görünürsünüz; ama içte ikiyüzlülük ve kötülükle dolusunuz.”

HRİSTİYANLIK

- İyilik ve yardımseverlik ebedi mutluluğa ulaşmanın yollarından biri olarak kabul edilmiştir. Ancak yapılan yardım ve iyiliklerin gösterişten uzak ve gizli olması tavsiye edilir.
- Rab yolunda anne babanızın sözünü dinleyin. Çünkü doğrusu budur. İyilik bulmak, yeryüzünde uzun ömürlü olmak için annene babana saygı göstereceksin.”

HRİSTİYANLIK

- “İnsanların sana nasıl davranmasını istiyorsan sen de onlara öyle davran.”
- Hırsızlık yapma
- Zina yapmak haram olduğu gibi herhangi bir kadına kötü duygularla bakmak da o kadınla zina yapmış gibi sayılmıştır.
- “Yalan yere tanıklık etmeyeceksin.”

İSLAMİYET

- “Hep adil olun çünkü Allah adil olanları sever”
- “Emrolunduğun gibi dosdoğru ol”
- “Ey bürünüp sarınan! Kalk ve (insanları) uyar. Sadece Rabb’ini büyük tanı. Elbiseni tertemiz tut. Kötü şeyleri terket.”
- “İyilik ve takvada yardımlaşın, günah ve düşmanlıkta yardımlaşmayın. Allah’tan korkun»
- ‘Allah işini güzel yapanları sever’

İSLAMİYET

- “Rabb’in, kendisinden başkasına kulluk etmemenizi ve anne babaya iyilikle davranmanızı emretti. Şayet onlardan biri veya ikisi senin yanında yaşlanırsa, onlara: “Öf!.” bile deme ve onları azarlama; onlara güzel söz söyle.”
- “Bir kimse kendi nefsi için istediğini kardeşi için de istemedikçe gerçek mümin olamaz.”
- “Zinaya yaklaşmayın. Çünkü o, şüphesiz bir hayasızlıktır, kötü bir yoldur.”

İSLAMİYET

- «Yalan sözden, yalan yere şahitlik etmekten katiyen sakının. sakının.»
- Öfkesini yenenler ve insanların suçunu bağışlayanlar için cennet hazırlanmıştır. Allah muhsinleri sever.
- Anne-babaya, yakın akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaş, yolda kalmışa ve sağ ellerinizin malik olduklarına güzellikle davranın. Çünkü Allah, büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez.
- Ahdinizi yerine getiriniz, çünkü ahdinizden mesulsünüz
- Sıkıntı, hastalık ve savaş zamanlarında sabredin

İSLAMİYET

- **BEN GÜZEL AHLAKI TAMAMLAMAK ÜZERE GÖNDERİLDİM.** (Hadis-i Şerif)

DİNLERDE ORTAK AHLAK İLKELERİ

- DOĞRULUK
 - TEMİZLİK
 - İYİLİK VE YARDIMSEVERLİK
 - BÜYÜKLERE SAYGI
 - BAŞKALARINA ZARAR VERMEMEK
- ÖLDÜRMEK
 - HIRSIZLIK YAPMAMAK
 - ZİNA YAPMAMAK
 - YALANCI ŞAHİTLİK YAPMAMAK

AHLAK FELSEFESİNDE KURAMLAR (TEORİLER=NAZARİYELER)

- Her bilimsel kuram, belli bir soruya ya da sorular bütününe ikna edici bir cevap bulma gayretinden doğmaktadır
- Ahlaki yargıların altında yatan nedenleri ele almak, iyinin ve doğrunun ne olduğu sorularına cevap verebilmek amacıyla ortaya çeşitli ahlaki kuramlar çıkmıştır

AHLAK FELSEFESİNDE KURAMLAR (TEORİLER=NAZARİYELER)

- **Ahlak felsefesi**
- Teorik ahlak felsefesi
- Uygulamalı ahlak felsefesi

AHLAK FELSEFESİNDE KURAMLAR (TEORİLER=NAZARİYELER)

- Teorik Etik

- Klasik etik
- Metaetik
- Eleştirel etik

AHLAK FELSEFESİNDE KURAMLAR (TEORİLER=NAZARİYELER)

- **Teorik Etik**
- Klasik etik: Bireylerin ve toplumların ahlaki hayatlarını birtakım norm ve teoriler üzerinden anlamı hale getirip açıklar
 - Nasıl bir hayat yaşamalıyız?
 - Hangi amaçların peşine düşmeliyiz?
 - İnsan olduğumuz için bazı sorumluluklarımız var mıdır? Varsa neler?
- Normatif etik
- Betimleyici etik

AHLAK FELSEFESİNDE KURAMLAR (TEORİLER=NAZARİYELER)

- **Metaetik:** Etikte yapılması gereken şey ahlaki olgu ve kavramları , ahlak yargılarını çözümlenektir
- Ahlak filozofu; kural koymak, nasihat vermek, yaşam tarzı sunmakla ilişkili olamaz
- Klasik etiğin koymuş olduğu ahlaki yargıları üzerine konuşur, ahlaki yargılarda geçen kavramları inceler

AHLAK FELSEFESİNDE KURAMLAR (TEORİLER=NAZARİYELER)

- Eleştirel etik :
- Klasik etik ve metaetik eleştirilmiş ve yeni etik yaklaşımlar ortaya atmışlardır.

AHLAK FELSEFESİNDE KURAMLAR (TEORİLER=NAZARİYELER)

- Uygulamalı ahlak felsefesi: Teorik etikte elde edilen birikimin çeşitli alanlara tatbik edilmesi ile sorunların çözümü
- Somut veya münferit ahlak sorunlarıyla ilgilidir
- Çocuk aldırma, ötenazi, hayvan hakları.....

AHLAK FELSEFESİNDE KURAMLAR (TEORİLER=NAZARİYELER)

- Konu tartışmalı bir konu olmalıdır
- Konu, bireylerin ahlaki ödev ve yükümlülükleri ile ilgili ahlaki bir sorun olmalıdır
- Uygulamalı etik, teorik etikten ayrı düşünülemez

Normatif etik

- **Teleolojik etik (Sonuççu Etik)**
- **Deontolojik etik (Ödev Etiği)**
- **Erdem etiği**

SONUÇSALCI AHLAK KURAMLARI

- Ahlaki eylemin değerini belirleyen şeyin eylemin sonucu olduğunu ileri sürmektedir.
- Temel sorun en yüksek iyi sorunudur
- Eylemin sonucunun, kişiye ve eylemden etkilenenlere zarar veren olumsuz sonuçlar doğurduğunda bu eylemin ahlakî bakımdan iyi değildir
- Sonuçsalci ahlak yaklaşımlar, bünyesinde bencillik ve faydacılık kuramlarını barındırmaktadır.

FAYDACILIK KURAMI

- Faydacılık yaklaşımına göre bir eylemin iyi ya da kötü olarak nitelendirilmesi, o eylemden etkilenenlerin sağladığı faydaya göre belirlenmektedir.
- Bu yaklaşımda büyük bir kötülükten kaçınmak için daha az kötü olan şeyler hoş görülebilmektedir.
- Örneğin, yalan söylemek kötüdür ama bir çalışanın isteğini kırmamak ya da bir hastanın psikolojisini olumsuz yönde etkilememek için tam doğruyu söylememek kabul edilebilir bir durum olabilir.
- Etik alanında en önemli şeyin, en yüksek mutluluk olduğunu öne sürer.

FAYDACILIK KURAMI

- Faydacılık söz konusu olduğunda eylemin ahlakîliği değerlendirilirken sadece maddi faydalar değil, aynı zamanda manevi faydalar da dikkate alınmalıdır
- Faydacılığın temelinde eylemlerin sonuçlarına önem vermesi yatmaktadır.
- Faydacılık yaklaşımını benimseyen filozoflar, bir eylemin doğru ya da yanlış olduğunu belirlemede kullanılabilecek nesnel bir ilke ortaya koymaya çalışmışlar ve bu ilkeyi **fayda ilkesi** olarak isimlendirmişlerdir.
- Şayet bir eylem zararlı olanlardan ziyade faydalı sonuçlar ortaya çıkarıyorsa bu eylem doğrudur, aksi takdirde eylemin doğruluğundan söz edilemez.
- Fayda ilkesi, bir eylemin en çok sayıda insana en büyük oranda mutluluğu ortaya çıkarabildiği kadarıyla doğru olduğunu ifade etmektedir

FAYDACILIK KURAMI

- Faydacılığın en çok tanınan iki temsilcisi Jeremia Bentham ve John Stuart Mill'dir.
- Mill ise faydacılık kuramında “en büyük mutluluk” ilkesini, ahlakın temeli olarak kabul eder.
- Mutluluk, acının tersine bir ruh durumudur
- Eylemler mutluluk getiriyorlarsa doğru, mutsuzluk getiriyorlarsa yanlıştır

FAYDACILIK KURAMI

- Faydacılık kuramına özellikle **uygulanabilirlik** noktasında yöneltilen eleştiriler ve itirazlar da söz konusu olmaktadır.
- Bir eylemin ahlaken doğru olup olmadığını belirlerken, insanların eylemi gerçekleştirmeden önce eylemin **muhtemel sonuçlarını** belirlemesi gerekmektedir.
- Ancak her durumda eylemlerin nasıl sonuçlanacağını tahmin etmenin mümkün olamayabilir

FAYDACILIK KURAMI

- Bir eylemin doğruluğu ya da yanlışlığı o eylemin tüm sonuçları bilenene kadar takdir edilemeyecekse; eylemle ilgili **sınırsız sayıda** sonuç olabileceğinde karar verebilmek için **sonsuz kadar beklenme** zorunluluğu teşkil edecektir.
- Özünde ahlakî olmayan bir takım eylem ve tutumlara taviz vermek, hatta teşvik etmekle eleştirilmiştir.
- Bir kişinin davranışının sonuçlarına ağırlık vererek güdülerini hesaba katmadığından, iyi ve kötü davranışı açıklamada yetersiz kaldığı

ÖDEV KURAMI

(DEONTOLOJİK KURAM)

- Ödev kuramı, fiilin kendisi üzerinde yoğunlaşmaktadır.
- Buna göre bir davranışın ahlakî değeri kişinin niyeti ile belirlenmekte ve erdemli olmak herkes için bir ödev olarak ifade edilmektedir
- Ahlakî eylemin sonucu yerine eylemin doğruluğu ya da ödeve uygunluğu üzerinde durmaktadır.
- Eylemin sonucundan çok, eylemin temelindeki niyet, ilke ve gerçekleştirdiği ödevin önemli olduğunu vurgulamaktadır.

ÖDEV KURAMI

- Bu kurama göre akıllı ve sorumlu bir varlık olan insanın, yerine getirmesi gereken ödevleri vardır ve ahlakın temelini bu ödev oluşturmaktadır
- Ödev ahlakı yaklaşımının en çok bilineni, Kant tarafından geliştirilmiştir.
- Kant'ın ahlakının temelinde mutluluk ya da fayda değil; mutluluğu hak etmek ve doğru olmak yatmaktadır.
- Kant'a göre ahlakîlik, şarta bağlı bir durum değildir. Başka bir ifadeyle; ahlakî davranış için belli şartların yerine gelmesi beklenmemelidir.

ÖDEV KURAMI

- Kant, insanın daima her eylemi evrensel bir yasa olacakmış gibi davranması gerektiğini vurgulamıştır
- Kişinin yaptığı eylemin evrenselleştirme tahlilini geçtiği takdirde ahlakî bir eylem olacağını öne sürmüştür

ERDEM AHLAKI

- Bireyci özellik taşır
- Bireyin karakteri, güduları ve niyetleri önemlidir
- Socrates, Platon, Aristoteles
- Platon: Üç parçalı ruh anlayışı ve Dört temel erdem
- İştahın erdemi: Ölçülülük
- İradenin erdemi: Cesaret
- Aklın erdemi : Bilgeliktir
- :Adalet

ERDEM AHLAKI

- Erdem ahlakı, erdemler ve karakter üzerinde yoğunlaşmakta ve diğer kuramların eylem merkezli olduğu yerde faili veya ahlaki özneyi ve onun ahlaki gelişimini temele alan bir anlayış içermektedir
- Bireyci özellik taşır
- Bireyin karakteri, güdüleri ve niyetleri önemlidir
- Socrates, Platon, Aristoteles
- **Platon: Üç parçalı ruh anlayışı ve Dört temel erdem**
- İştahın erdemi: Ölçülülük
- İradenin erdemi: Cesaret
- Aklın erdemi : Bilgeliktir
- :Adalet

ERDEM AHLAKI

- Dünyada hiçbir şey boşuna ve gelişigüzel olmayıp, canlı ve cansız her varlığın yerine getirmek durumunda olduğu bir işlev vardır.
- İşlevini gereği gibi yerine getiren bir varlık; başarılı, ehliyetli, yeterli özetle erdemli bir varlık olmaktadır.
- Platon'a göre erdem, bir şeyin, bir varlığın ya da bir canlının kendi uygun işlevini gerçekleştirmesinden, kendi görevini gereği gibi yerine getirmesinden meydana gelmektedir

ERDEM AHLAKI

- Platon'un ahlak öğretisi, üç parçalı ruh öğretisine dayanmaktadır.
- Buna göre ruhun en üst parçası; merak, anlama ve anlamlandırma isteği ile gerçeği keşfetme dürtüsünün yeri olarak “akıl”dır.
- Ruhun en aşağı düzeyinde; güdüler, bedensel istekler ve arzular yer almaktadır.
- Akıl ile en alt parça arasında ise tin, nefis, irade veya can adını alan parça yer almaktadır

ERDEM AHLAKI

- Platon'un iştaha adını verdiği parçasının erdemi, ölçülülük olmaktadır.
- Bu erdemin işlevi, maddi olana yönelik istek ve arzulara aşırıya kaçmamak, bedeninin varlığını sürdürüp hayatı devam ettirme sürecinde hiçbir zaman ölçüyü kaçırmayıp gerçek ihtiyaçların karşılanması sağlamaktır.

ERDEM AHLAKI

- Ruhun diğ er bir parçası olan tin ya da iradenin görevi, akıl ile iştaha arasında aracılık yapmak, canlının parçaları arasında çıkabilecek muhtemel çatışmalarda akklı dinleyip iştahanın aşırılıklarına karşı koymaktır.
- İradenin bu işlevleri yapabilmesi için cesur olması gerekmektedir

ERDEM AHLAKI

- Ruhun üst parçası olan aklın erdemi bilgeliktir. Aklın araç ve amaç olmak üzere iki ayrı işlevi bulunmaktadır.
- Amaç olarak akıl, bilgiyi arar, gerçeğin ve güzelliğin peşine düşer ve gerçekliğe ulaşmaya çalışır.
- Akıl aynı zamanda, zamanın ve enerjinin nasıl harcanacağına karar veren bir araçtır.
- Sınırsızca doyurulmayı beklenen istek ve arzuların aşırı şekilde doyurulması peşinde koşmak, ruhu kötürüm etmekte ve ahlaki hayatı tehlikeye sokmaktadır.
- Bu nedenle aklın, iradenin de desteğiyle istek ve arzuları denetim altında tutması gerekmektedir

ERDEM AHLAKI

- Ruhun her parçası görevi yerine getirdiğinde, ilk üç erdemi tamamlayan dördüncü erdem olarak adalet ortaya çıkmaktadır.
- Adalet, bireyde ya da toplumda uyum ve denge halidir. Her bir parçanın en iyi yapabildiği şeyi hayata geçirdiği gerçek bir iş bölümü ve ahenk durumudur

MESLEK AHLAKI (ETİĞİ)

- Bir bireyin para kazanmak ve hayatını idame ettirmek için uzmanca faaliyette bulunduğu işe, onun **mesleği** denmektedir.
- **Bir işin meslek olabilmesi için;**
- entelektüel özelliği olan yoğun bir eğitim dönemini gerektirmesi
- mesleki bilgi ve yeteneklerin toplum için önem arz etmesi
- o mesleğe ait hizmetlerin verilmesinde genellikle tekel veya tekele yakın bir konuma sahip olması
- meslek mensuplarının, etik ilkeler altında toplanmış ahlaksal standartlara bağlı olduğunu belirtmesi

gibi bazı özelliklerin bulunması zorunludur

MESLEK AHLAKI

- Meslekler toplumla çok özel bir ilişki içindedirler
- Mesleki faaliyetin sürdürülmesi aşamasında **ahlaki ve mesleki** ilkelere göre hareket etme disiplini.
- **Meslek ahlakı;**
- belirli bir meslek öbeğinin mesleğe ilişkin olarak oluşturup koruduğu
- meslek üyelerine emreden, onları belirli bir şekilde davranmaya zorlayan
- kişisel eğilimleri sınırlandıran
- yetersiz ve ilkesiz üyeleri meslekten dışlayan
- meslek içi rekabeti düzenleyen ve hizmet ülkelerini korumayı amaçlayan mesleki ilkeler bütünü

MESLEK AHLAKI

- Meslek ahlakı genel ahlak ilkelerin söz konusu meslek özelinde yeniden yazılmasıdır
- Bir mesleğe ilişkin görev, hak ve yetkilerin sadece yasalarla düzenlenmesi, mesleğin gereklerinin yerine getirilmesi noktasında yeterli olmamaktadır.

MESLEK AHLAKI(ETİĞİ)

- Söz konusu ilkeler, meslek mensuplarının amaçlarını beraberce nasıl gerçekleştirebileceğini ifade eden, kural koyan talimatlar dizisidir.
- Meslek mensupları, mesleki faaliyetleri kapsamında meslektaşları, ilgi ve çıkar öbekleri ve tüm toplum ile iletişimde olmaktadır.
- Bu iletişim sürecinde hem kendilerinin hem de mesleklerinin, meslektaşlarının ve hizmet sundukları toplumun itibar ve şerefine zarar görmemesi için davranışlarına özen göstermek zorundadır.

MESLEK AHLAKI

- Meslek mensuplarından tam olarak ne beklendiği hususu açıklığa kavuşur ve bu sayede mesleki kimliğin oluşumuna ve sürdürülebilir kılınmasına sağlanmış olacaktır.
- Meslek ahlakı ilke ve kurallarının belirlenmesiyle mesleki faaliyetlerde; adalet, dürüstlük, bilgi paylaşımı, dayanışma, sevgi ve saygı gibi ilkelerin ön plana çıkarılmasıyla, meslektaşlar açısından huzurlu bir çalışma ortamıyla birlikte etkin ve verimli bir çalışma ile daha nicelikli ve nitelikli mal ve hizmet sunumu gibi çıktılara ulaşılabilecektir.
- Bu süreçte toplum tarafından hizmet sunumunda ahlaki ilkelerin dikkate alındığının bilinmesi, mesleğe ve kuruma olan güvenin ve beraberinde mesleğin saygınlığının artmasına katkı sağlayacaktır.

MESLEK AHLAKI

- Meslek ahlak ilkelere aykırı davranışlar, o meslek öbeğinin sunduğu hizmetlerin halkın gözünde güvenilir olmaktan çıkmasına yol açar.
- Bu kaygı, özel etik ilkelere olan ihtiyacın en temel gerekçesini oluşturmaktadır
- Meslek ahlakı ilkeleri; bir mesleğe mensup kişiler arasındaki anlama, algılama ve davranış farklılıklarını gidererek, o meslek öbeğinde standardizasyonu sağlama ihtiyacından doğmuştur.

MESLEK AHLAKI

- Meslek ahlak ilkelere aykırı davranışlar, o meslek öbeğinin sunduğu hizmetlerin halkın gözünde güvenilir olmaktan çıkmasına yol açar.
- Bu kaygı, özel etik ilkelere olan ihtiyacın en temel gerekçesini oluşturmaktadır

MESLEK AHLAKI

- **Meslek ahlakı ilkelerinin belirlenme amacının;**
- Hataların yapılmasını önlemek ve mesleğin insanlara daha iyi hizmet vermesi için mesleğe bir rehber hazırlamak

MESLEK AHLAKI

- Meslek ahlakı ilkelerinin saptanması ve meslek mensuplarının bu ilkeleri takip etmesi;
- Kabul edilebilir davranışların tanımlanması
- Mesleğin uygulanmasında kalite standartlarının yükseltilmesi
- Mesleki davranış ve sorumlulukların çerçevesinin çizilmesi
- Mesleki kimliğin gelişimine aracılık etmesi
açısından önem taşımaktadır

MESLEK AHLAKI

- Meslek ahlakı, **1980'lerin** sonundan itibaren işletmecilik yazınında giderek artan ölçüde yer almaya başlamıştır.
- **Meslek ahlakının bu derece önem kazanmasındaki en önemli etkenler;**
 - artan rekabet,
 - küreselleşme,
 - teknoloji ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler,
 - insan haklarının artan önemi,
 - çevre kirliliğinin tehlikeli boyutlara ulaşması,
 - kötü yönetim uygulamaları, rüşvet, israf, yolsuzluk gibi olumsuz davranışların gözle görülür bir şekilde artmış olmasıdır

- İlke

İlkelerin olacak.

Seni satın alamayacaklar.

Aptalların uydurduğu

atasözlerine inanmayacaksın:

“Paranın satın alamayacağı şey yoktur.”

“Herkesin fiyatı vardır.”

Gibi sözlere kanmayacaksın.

Onurunla kimliğinle ve beyninle akıllı yaşayacaksın.

Üreteceksin

seveceksin

sevileceksin

inançlarının arkasında duracaksın

sevgilerin karşılıksız,

yardımların gizli olacak.

Seni attan, ottan ayıran özelliğin farkına varacaksın.

Çünkü sen insansın.

Ve bunu yakaladığın gün

bembeyaz yaşayacaksın.

- Müjdat GEZEN “Şiirim geldi bırakın beni”

MÜHENDİSLİK AHLAKI

- **Mühendislik**

Matematiksel ve doğal bilimlerden, çalışma, deneyim ve uygulama yolları ile kazanılmış bilgileri akıllıca kullanarak, **doğanın madde ve kuvvetlerini** **insanoğlu yararına** sunmak üzere ekonomik yöntemler geliştiren bir meslektir.

Mühendislik Ahlakı

- **Mühendislik**, bilimsel çalışmaların, araştırmaların sonuçlarını **toplumun somut ihtiyaçlarını karşılamak üzere** teknolojiye ve uygulamaya geçiren çalışmalar bütünüdür.
- Mühendis, bir özne olarak insanın dünyayla olan ilişkisine aracılık eden ve **bilimsel bilgiyi teknolojik bilgiye dönüştüren kişidir.**
- Mühendis olarak insan, başkalarıyla veya doğayla kurduğu ya da oluşturduğu bütün ilişkiler dünyasında farkına varsın ya da varmasın, **etik eylemlerin** ve aynı zamanda buna bağlı olarak etik ilişkilerin de öznesi ve nesnesidir.

Mühendislik Ahlakı

- Geleceğin mühendislerinin bilim ve teknolojinin ve mühendislik etkinliklerinin **topluma olan etkilerini**, mühendislerin bu etkilerden doğan **kişisel sorumluluklarını**, kararlarında başvurdukları **değerleri** ve etik ikilemleri tanımaları gerekmektedir.

Mühendislik Ahlakı

- **MÜHENDİSLİK ETİĞİ İLKELERİ**
- **(Mesleki Gelişme İçin Mühendisler Birliği.5 Ekim 1977)**
- **Temel İlke:**
- **Mühendisler, mühendislik mesleğinin doğruluğunu, şerefini ve değerini yükseltir ve geliştirirler:**
 - insanlığın refahının artması için kendi bilgi ve becerilerini kullanarak
 - dürüst ve tarafsız olarak halka, kendi işverenlerine ve müşterilerine sadakatle hizmet ederek
 - mühendislik mesleğinin yeteneğini ve itibarını artırmaya çabalayarak,
 - kendi disiplinlerinin mesleki ve teknik birliğini destekleyerek

Mühendislik Ahlakı

- **Mühendislik Ahlakı İlkeleri**
- 1. Mühendisler, mesleki görevlerini yerine getirirken, toplumun güvenliğini, sağlığını ve refahını en önde tutacaklardır.
- 2. Mühendisler, sadece kendi uzmanlık alanlarındaki hizmetleri vermelidirler.
- 3. Mühendisler, yalnızca tarafsız ve gerçek resmi raporlar yayınlayacaklardır.

Mühendislik Ahlakı

- 4. Mühendisler, mesleki konularda, her işveren veya müşteri için güvenilir vekil olarak davranacaklar ve çıkar çatışmalarından kaçınacaklardır.
- 5. Mühendisler, hizmetlerinin geçerliliği konusunda mesleki itibarlarını oluşturacak ve diğerleriyle haksız rekabete girmeyeceklerdir.
- 6. Mühendisler, mesleki doğruluğunu, onurunu ve değerini yüceltmek ve geliştirmek için çalışacaklardır.
- 7. Mühendisler, mesleki gelişmelerini kendi kariyerleriyle devam ettirecekler ve kendi denetimleri altındaki mühendislerin mesleki gelişmeleri için imkanlar sağlayacaklardır.

Mühendislik Ahlakı

- **1. Mühendisler, mesleki görevlerini yerine getirirken, toplumun güvenliğini, sağlığını ve refahını en önde tutacaklardır.**
- a) Mühendisler; toplum yaşamının, güvenliğinin, sağlığının ve refahının, yapıların, makinelerin üretimlerin, işlemlerin ve donanımların üretilmesindeki mühendislik kurallarına, kararlarına ve uygulamalarına bağlı olduğunu bilmelidir.
- b) Mühendisler, toplumun sağlığı ve refahının güvenliğini tasarlamayan planlar ve benzerlerini kullanmayacak ve kabul edilen mühendislik standartlarına uygun olanları kullanacaktır.
- c) Mühendisler toplumun güvenliğini, sağlığını ve refahını tehlikeye sokan mesleki kararların devreden çıktığı durumlarda, müşterilerini veya işverenlerini bilgilendirmeli ve durum hakkında diğer otoritelerin dikkatini çekmelidirler.

Mühendislik Ahlakı

- d) Mühendisler, topluma ilişkin olaylarda yapıcı hizmet olanakları arayacaklar ve kendi toplumlarının güvenliği, sağlığı ve esenliğinin geliştirilmesi için çalışacaklardır.
- e) Mühendisler, yaşamın kalitesini artırmak için çevreyi iyileştirmelidirler.

Mühendislik Ahlakı

- **2. Mühendisler, sadece kendi uzmanlık alanlarındaki hizmetleri vermelidirler.**
- a) Mühendisler, mühendisliği içeren bir özel teknik alanda eğitim veya deneyle kazanmış oldukları mühendislik etkinliklerini yerine getirmeyi üstleneceklerdir.
- b) Mühendisler, kendi ihtisas alanlarının dışında eğitim ve deneyim gerektiren bir etkinliği kabul edebilirler, ancak hizmetleri projenin kendi uzmanlık sınırına kadar olmalıdır. Projenin aşamalarında uzmanlarla işbirliği, onlara danışma veya onlardan yararlanma sağlanmalıdır.
- c) Mühendisler, kendi uzmanlık alanları dışında veya kendilerinin doğrudan kontrolü altında hazırlanmamış herhangi bir mühendislik planı, projesi veya belgeyi imzalamayacaklardır.

Mühendislik Ahlakı

- **3. Mühendisler, yalnızca tarafsız ve gerçek resmi raporlar yayınlayacaklardır.**
- a) Mühendisler, resmi bilgilerini yaymaya ve mühendislik başarılarının yanlış anlaşılmasını önlemeye gayret edeceklerdir.
- b) Mühendisler, tüm mesleki raporlarda, beyanatlarda veya şahitliklerde tamamen tarafsız ve gerçekçi olacaklardır. Raporlar, beyanatlar veya şahitlikler konusunda gerekli ve uygun bilgiye sahip olacaklardır.
- c) Mühendisler, herhangi bir mahkeme veya komisyonda uzman veya teknik şahit ediyorlarsa görüşlerini; kendilerini ilgilendiren, yeterli, doğru, tam, teknik bilgi sahibi olduklarına inandıkları zaman bildirmelidirler.
- d) Mühendisler, herhangi bir gruba veya gruplara ilişkin ödeme veya duyumların söz konusu olduğu mühendislik konularında, kesin kanaate ulaşmadıkları sürece, grup veya grupların kimliklerini açıklayarak beyanat, eleştiri veya tartışma konusu yapamazlar.
- e) Mühendisler, kendi çalışmalarını ve değerlendirmesini ağır başlı ve alçak gönüllülükle yapacaklar ve kendilerinin yükselmeleri karşılığında mesleğini, onurunu, dürüstlüğünü tehlikeye atacak herhangi bir eğilimden kaçınacaklardır.

Mühendislik Ahlakı

- 4. Mühendisler, mesleki konularda, her işveren veya müşteri için güvenilir vekil olarak davranacaklar ve çıkar çatışmalarından kaçınacaklardır.
- a) Mühendisler, kendi işverenleri veya müşterileriyle ilgili tüm anlaşmazlıklardan kaçınacaklar ve kendi işlerini veya hizmet kalitelerini etkileyen herhangi bilgi veya durumu işveren müşterilerine vakit geçirmeden bildireceklerdir.
- b) Mühendisler, kendileri ile işveren veya müşteriler arasında bir potansiyel anlaşmazlık yaratacak herhangi bir anlaşmayı bilerek (kasıtlı olarak) taahhüt etmeyeceklerdir.
- c) Mühendisler, ne aynı proje hizmetleri için ne de aynı projeyle ilgili farklı hizmetler için, tüm ilgili tarafların açık ve anlaşmaya dayanan şartları dışında ücret, mal veya benzeri şeyleri kabul etmeyeceklerdir.
- d) Mühendisler, kendi üretimlerini gerçekleştirmek için gerekli malzeme veya donanım dışında, ücretsiz mühendislik hizmetlerini içeren konularda maddi veya diğer değerlendirilebilir şeyler istemeyecekler ve kabul etmeyeceklerdir.
- e) Mühendisler, üstlerinden, kendi firmalarından veya sorumlu oldukları işle ilgili elemanlardan veya işçilerden doğrudan veya dolaylı olarak hediye (bahşiş) istemeyecek ve kabul etmeyeceklerdir.

Mühendislik Ahlakı

- 5. Mühendisler, hizmetlerinin geçerliliği konusunda mesleki itibarlarını oluşturacak ve diğerleriyle haksız rekabete girmeyeceklerdir.
- a) Mühendisler, işi ele geçirmek amacıyla doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir komisyon, politik destek, hediye veya diğer benzeri şeyleri ödemeyecek, ödeme teklifinde bulunmayacaklardır.
- b) Mühendisler, sadece istenen mesleki hizmet için belirlenen yetenek ve liyakat esasına göre ve gerekli mesleki hizmetler için anlaşmalar düzenlemelidir.
- c) Mühendisler, hizmetin amacına uygun ücret miktarında ve yöntemde anlaşmalıdırlar. Anlaşmaya tarafların katılımında karşılıklı itimat zorunludur. Genel durum, mühendislik hizmetinin maliyetinin uygun ve makul olmasını gerektirir, ancak bu hizmeti sağlayacak kişilerin veya firmaların seçimindeki kararı kontrol etmeyi gerektirmez.
- d) Mühendisler, çalışırken veya çalışmaları kesinleşmişken diğer mühendislerin yerlerini almak (ayağını kaydırmak) için görüşmede bulunmayacaklardır.

Mühendislik Ahlakı

- 7. Mühendisler, mesleki gelişmelerini kendi kariyerleriyle devam ettirecekler ve kendi kontrolleri altındaki mühendislerin mesleki gelişmeleri için olanaklar sağlayacaklardır.
- a) Mühendisler, yanlarında çalışan elemanlarının daha da eğitilmesi için çalışacaklardır.
- b) Mühendisler, ahlak dışı olaylarda herhangi bir birlik ve beraberliği desteklemeyeceklerdir.
- c) Mühendisler, yanlarında çalışan elemanları mesleki yazılar yazmak ve teknik toplantılara katılmak konusunda destekleyeceklerdir.
- d) Mühendisler disiplinlerinin meslek ve teknik birliklerini desteklemelidirler.
- e) Mühendisler, mühendislik çalışmaları için diğer elemanlara gereken güveni verecekler ve gereken ilgiyi göstereceklerdir. Mümkünse tasarım, icat, yazma veya diğer etkinlikler için sorumlu kişi veya kişiler olarak görevlendirileceklerdir.

Mühendislik Ahlakı

- f) Mühendisler, mühendislik bilgilerinin yayılmasına gayret edecekler, gerçek olmayan abartılmış veya haksız durumları içeren mühendislik etkinliklerine katılmayacaklardır.
- g) Mühendisler, mühendislik çalışmalarında, uygun ve yeterli ücretler ilkesini onaylayacaklardır.
- h) Mühendisler, mühendislik mesleğinin mümkün olan tüm eğitim ve deneyiminden yararlanmayı doğal bir görev kabul etmelidirler ve birlikte çalıştıklarına daha az sorumluluk yüklemelidirler.
- i) Mühendisler, işe alacakları kimselere çalışma koşulları ve çalışmadaki statüleri hakkında tüm bilgiyi verecekler ve sonradan bu konuda herhangi bir değişiklik yapmayacaklardır.

TMMOB MESLEKİ DAVRANIŞ İLKELERİ

- A. Mühendislerin ve Mimarların, birey olarak kendilerine karşı sorumlulukları
- B. Örgütsel Davranış Kuralları
- C. Toplumsal ve Sosyal Sorumluluk
- D. Doğaya ve Çevreye Karşı Sorumluluklar

TMMOB MESLEKİ DAVRANIŞ İLKELERİ

- A. Mühendislerin ve Mimarların, birey olarak kendilerine karşı sorumlulukları
- 1.Mühendis ve Mimarlar; Bilim ve teknolojiyi insanlık yararına ve doğal dengeyi koruyacak biçimde kullanmayı mesleğinin temel ilkesi kabul eder.
- 2.Bilgi ve yeteneklerini sürekli geliştirme düşüncesi ve çabasıyla hareket etmenin sorumluluğunu duyarlar.
- 3.Meslek alanı içerisindeki en iyi tasarım ve uygulama hizmetini vermekte sorumluluk duyarlar.
- 4.Hizmet üretimi ve yaşam boyunca ulusal ve uluslararası boyutlardaki adalet, eşitlik, özgürlük, dürüstlük, güvenilirlik, saygı ve hukuk alanlarındaki gelişim ve değişikliklerde sorumlu olduğu bilinciyle hareket eder.
- 5.İş sözleşmelerinde yer alan kurallara uyarlar ve karşı taraftan da aynı anlayışı beklerler.

TMMOB MESLEKİ DAVRANIŞ İLKELERİ

• B. Örgütsel Davranış Kuralları

- 1.Örgüt faaliyetleri sırasında oluşturulan, karar altına alınan ilke ve kuralların hayata geçirilmesi, yazılı kurallar ve örgüt gelenek ve kültürüne saygılı davranmayı ve bunları geliştirmeyi ilke kabul eder.
- 2.Örgütsel, yönetsel sorumlulukların yerine getirilmesinde en üst düzeyde duyarlılık gösterilir.
- 3.İnsanlığın evrensel değerlerine ve hukukun üstünlüğüne dayalı örgüt yönetimini geliştirerek örgüt içi demokrasisinin düzenlenmesini sağlar.
- 4.Mesleğin ve meslektaşın toplumdaki itibarını yüceltecek mesleki davranış ilkelerinin yaşama geçirmeyi görev kabul eder.
- 5.Meslek ilkelerinin uygulama ve denetiminde ahlak kurallar geliştirir.
- 6.Mühendis ve Mimarların mesleki, sosyal, kültürel, ekonomik gelişmeleri için örgütlü mücadeleyi ön planda tutar.

TMMOB MESLEKİ DAVRANIŞ İLKELERİ

- **C. Toplumsal ve Sosyal Sorumluluklar**
- 1.Mühendis ve Mimarlar insan haklarına barışa, demokrasiye, topluma saygıyı ön planda tutarak ilişki geliştirirler.
- 2.Mühendis ve Mimarlar din, dil, ırk, her türlü inanç, cinsiyet farklılığı, coğrafi ayrım ile gözetmeden çok kültürlü bir yapının korunması, kültürel zenginliğin geliştirilmesi yönünde çaba sarf ederek hizmetleri bu anlayış içinde yürütürler.
- 3.Toplumun sağlıklı gelişmesini çevreyi ön planda tutarak geliştirecek davranışları destekler. Bu amaçla doğal ve toplumsal çevrenin sağlıklı gelişmesini ön planda tutar.

TMMOB MESLEKİ DAVRANIŞ İLKELERİ

- **D. Doğaya ve Çevreye Karşı Sorumluluklar**
- 1. Mühendis ve Mimarlar, gelecek kuşaklar, diğer canlılar ve canlı organizmalar ile arzun varlığını sürdürmesini bir hak ve değer olarak kabul ederek davranış geliştirmeyi sorumluluk olarak görürler.
- 2. Bilgi ve düşünce zenginliği yaratmak, yaşam kültürü düzeyini yükseltmek, etik ikilemleri tartışma yeteneğini geliştirmek için, mühendislik ve mimarlık lisans eğitiminin "etik" le ilişkili konularla zenginleştirilmesi yönünde çalışmalar yapılması öngörülmüştür.
- 3. Mühendis ve mimarlar, mesleki bilgi, beceri ve deneyimlerini, toplumsal çıkarların, evrensel insani kazanımların ve kültürel mirasın korunması için kullanırlar. Toplum yararı için duymuş oldukları sorumluluk ve kaygı her zaman özel çıkarlarının üstünde yer alır.

TMMOB MESLEKİ DAVRANIŞ İLKELERİ

- 4.Mühendis ve mimarlar, kendilerinden istenen işin, toplum ve çevre için bir tehlike yaratacağı doğrultusunda şüpheleri olduğunda, düşünceleri işveren tarafından dikkate alınmıyorsa ilgili meslek örgütünü bilgilendirirler.
- 5.Mühendis ve mimarlar, işyerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği için gerekli önlemlerin alınmasıyla sorumludur
- 6. Mühendis ve mimarlar bilime ve mesleğine karşı sorumluluğunun gereği olarak; yalnız, becerileri ve eğitimleri olan konularda mesleki hizmet verirler; görev yetki ve sorumluluklarını sadece zorunlu durumlarda ehil olan meslektaşlarına devrederler.